

PATVIRTINTA
Vilniaus lietuvių namų direktoriaus
2017 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V1-156 (1.3)
(Vilniaus lietuvių namų direktoriaus
2022 m. spalio 20 d. įsakymo Nr. V1-120 (1.3)
redakcija)

VILNIAUS LIETUVIŲ NAMŲ PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Vilniaus lietuvių namų pedagogų etikos kodeksas (toliau-kodeksas) – tai dokumentas, atspindintis asmeninės moralės reikalavimus, profesines vertybes bei teisinius draudimus pedagogų sprendimams bei veiklai.

Kodekso paskirtis – padėti gimnazijos pedagogams ir bendruomenei suprasti etinio elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime bei padėti jas spręsti.

Kodeksas papildo pedagogų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Vilniaus lietuvių namų darbo tvarkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Vilniaus lietuvių namų (toliau – gimnazija) bendruomenė, patvirtindama šį kodeksą, išskėlė šiuos tikslus bei uždavinius:

1.1. nubrėžti tolerancijos ribas gimnazijos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti pedagogų bendravimo su darbuotojais, mokiniais, tėvais etikos principus ir normas;

1.2. padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, pilietinę atsakomybę, siekti viešumo ir skaidrumo tarpusavio santykiuose;

1.3. formuoti suvokimą, jog etika būtina bet kurioje veikloje, ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą gimnazijos veikla;

1.4. padėti vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus;

1.5. apsaugoti gimnazijos bendruomenės narius nuo konfliktinių situacijų ir neetiško elgesio.

2. Gimnazijos bendruomenės nariai įsipareigoja aktyviai palaikyti gimnazijos siekius, garbingai jai atstovauti, etiškai elgtis tiek gimnazijoje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

III SKYRIUS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSE NAUDOJAMOS SAŲVOKOS

3. Pedagogų etikos kodekse naudojamos sąvokos:

Pedagogai – mokytojai, bendrabučio auklėtojai, pagalbos specialistai, vadovai (direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, skyriaus, susijusio su ugdymu, vadovas), neformaliojo ugdymo mokytojai, metodininkai.

Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.

Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Priekabiavimas gali pasireikšti žodžiu ir raštu, rečiau – fiziniais veiksmais. Priekabiavimo metu gali būti taikomi įžeidūs komentarai, juokeliai, žeminimas, nesidalijama svarbia informacija, asmuo atibojamas nuo kitų kolegų, mokiniai – nuo kitų mokinių, mokytojų ir pan.

Smurtas ir priekabiavimas – tai žmogaus teisių pažeidimas, darantis žalą tiek asmens, tiek gimnazijos gerovei. Direktorius privalo užtikrinti darbuotojams, mokiniams sveiką ir saugią darbo aplinką. Siekiant užkirsti kelią smurto ir priekabiavimo apraiškoms gimnazijoje, rekomenduojama skatinti darbuotojus ir mokinius prisidėti prie smurto ir priekabiavimo prevencijos, pagarbos ir darbo kultūros ugdymo.

Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

IV SKYRIUS ETIKOS PRINCIPAI

4. Etikos principai:

4.1. pedagogai įsipareigoja aktyviai palaikyti gimnazijos siekius, etiškai elgtis tiek gimnazijoje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje;

4.2. objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiškai patariant ir padedant vieni kitiems;

4.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigybės aprašymuose nustatytas funkcijas;

4.4. puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu ir su gimnazijos savivaldos institucijomis;

4.5. būti tolerantiškiems kitų nuomonei, netoleruoti smurto ir priekabiavimo.

V SKYRIUS ETIKOS NORMOS

5. Pedagogų įsipareigojimai:

5.1. aktyviai palaiko gimnazijos siekius, garbingai atstovauja gimnaziją vidaus ir išorės gyvenime, tinkamai reprezentuoja jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

5.2. objektyviai, remiantis moksliniais metodais, vertina kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiskai pataria ir padeda vieni kitiems.

5.3. laiku, atidžiai ir profesionaliai atlieka pareigybės aprašymuose numatytas funkcijas.

5.4. siekia aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domisi savo srities mokslo naujovėmis.

5.5. puoselėja pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su gimnazijos savivaldos institucijomis;

5.6. vadovaujasi skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškais kitų nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų asmenims;

5.7. gerbia ir aktyviai prisideda, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

6. Bendrosios etikos nuostatos, suvokimas, kad pažeidžiamos etikos normos:

6.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

6.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniškai konfliktai bei intrigos;

6.3. pedagogo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

6.4. konfidencialios informacijos apie kolegas paviešinimas ir aptarimas(darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);

6.5. kiekvienas pedagogas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, jis turi būti teisingai suprastas, tik kaip siekiantis pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimata.

7. Bendravimo tarp pedagogų nuostatos:

7.1. tarpusavio santykiai remiasi pagarba, tolerancija, kitos nuomonės gerbimu, mandagumu.

7.2. bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiami pagalbos teikimu vienas kitam;

7.3. santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių gimnazijos bendruomenės nario etikos principų.

8. Suteikiant pedagoginį vardą, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

9. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklausti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.

10. Niekas negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį darbuotojo gyvenimą, nesusijusios su darbo reikalavimais.

11. Negali būti diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl lyties, rasės, tautybės, kilmės, pilietybės ir socialinės padėties, tikėjimo, santuokinės ir šeimyninės padėties, amžiaus, įsitikinimų ar pažiūrų, priklausomybės politinėms organizacijoms, aplinkybių, nesusijusių su dalykinėmis darbuotojų savybėmis. Santykiai tarp pedagogų grindžiami lygiateisiškumo principu.

12. Pedagogai toleruoja politinių, religinių, filosofinių pažiūrų, skonių ir nuomonių įvairovę, sudaro sąlygas pasidalyti požiūriais, tartis ir susitarti. Skirtingi pedagogų statusai, kvalifikacinės kategorijos ir pareigos neturėtų kliudyti visiems pedagogams lygiateisiškai reikšti nuomones ir ginti savo įsitikinimus.

13. Pedagogų bendravimas remiasi lygių galimybių įgyvendinimu nepaisant lyčių, amžiaus, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, lytinės orientacijos, įsitikinimų ir pažiūrų.

14. Pedagogams sudaromos tinkamos, sveikatai nekenksmingos, saugios darbo sąlygos, užtikrinamas psichosocialinis saugumas.

15. Bendravimo su mokiniais nuostatos:

15.1. remiasi abipuse pagarba;

15.2. pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius mokinių bruožus, tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems;

15.3. vertindamas mokinių elgesį ir pasiekimus, siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją;

15.4. siekia objektyvumo ir teisingumo, vertindamas mokinių pasiekimus.

15.5. elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio jam asmeniškai patikėtą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

15.6. nepiktnaudžiauja savo tarnybine padėtimi;

15.7. yra tolerantiškas mokinių religiniams įsitikinimams, politinėms pažiūroms, lytinei orientacijai ir užtikrina lygių galimybių principų laikymąsi;

15.8. pagarba mokinio orumui ir teisei į fizinį neliečiamumą;

15.9. Moko mokinius elgesio taisyklių, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių, kurie padėtų išvengti smurto ir priekabiavimo.

16. Bendravimo su tėvais nuostatos:

16.1. konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus;

16.2. saugo vaikų patikėtą informaciją apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią informaciją kitai pusei galima tik gavus patikėjusio asmens sutikimą;

16.3. užtikrina, kad santykiai su tėvais nedarytų įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui;

16.4. vadovaujasi pagarba, tolerancija, bendradarbiavimu sprendžiant ugdymo klausimus;

16.5. teikia objektyvią informaciją apie vaiko pažangą, mokymosi rezultatus, elgesį.

17. Pedagogo akademinė ir žodžio laisvė:

17.1. turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais;

17.2. atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padorumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės;

17.3. gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami profesiniu požiūriu;

17.4. neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams gimnazijos reikalams.

VI SKYRIUS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PRIĖMIMAS IR PRIEŽIŪRA

18. Pedagogų etikos kodeksas priimamas Vilniaus lietuvių namų metodinėje taryboje atviru balsavimu ir tvirtinamas Vilniaus lietuvių namų direktoriaus įsakymu.

19. Pedagogų etikos kodekso priežiūrą vykdo Metodinė taryba.

20. Kilus tarpasmeniniam konfliktui tarp pedagogų abi konflikte dalyvaujančios pusės turi teisę kreiptis į gimnazijos direktorių.

21. Direktoriaus įsakymu paskirta komisija per tris–penkias darbo dienas išanalizuoja konflikto priežastis bei aplinkybes ir priima sprendimą.

22. Su komisijos sprendimu supažindinamos abi konflikte dalyvavusios pusės.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Vilniaus lietuvių namų pedagogų etikos kodeksas skelbiamas gimnazijos interneto svetainėje.

24. Gimnazijos bendruomenė įsipareigoja gerbti kodekso nuostatas ir rūpintis jo veiksmingumu.

25. Gimnazijos pedagogai savo veikloje privalo vadovautis šiuo kodeksu. Laikytis jo reikalavimų yra kiekvieno pedagogo pareiga ir garbės reikalas.

26. Šio kodekso vykdymo priežiūrą atlieka gimnazijos Metodinė taryba.

27. Kodeksas, priimtas kaip gimnazijos pedagogų bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

28. Už pedagogų etikos pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, taikytinos moralinio poveikio priemonės.
